

Glas Slavonije

POSVETE MIROSLAVU S. MAĐERU U VINKOVcima I U OSIJEKU

Rem: Ultimativno je pisao pjevanje, oporo melankolično i najčešće zaneseno tragično

Objavljeno 26. listopada, 2015.

U Vinkovcima i Osijeku, u srcu Dana hrvatske knjige, održani su programi posvete Miroslavu S. Mađeru, ljetos preminulom velikanu istočnohrvatske lirike – Miroslavu Slavku Mađeru (Hrtkovci 1929. – Zagreb 2015.).

U Vinkovcima je njegov neposredni nasljednik na mjestu domaćina Dana Josipa i Ivana Kozarca, zapravo - predsjednik Odbora Dana, šef katedre za hrvatsku književnost Filozofskog fakulteta u Osijeku, Goran Rem, otpočeo program hommagea - ali i ukupnog ovogodišnjeg programa Dana Kozaraca - podsjećanjem da se u Mađerovu opusu nalazimo s pjesnikom koji je desetljećima pisao pjevanje. Činio je to ultimativno, veli Rem - i u Vinkovcima i u Osijeku, činio je to najčešće zaneseno tragično, oporo melankolično, u nužno disonantnom suzvučju s kolektivitetom – kojemu je predao i doslovan pjevajući testament geokulturalne svijesti – stih “I kad umrem pjevat će Slavonija”, a u istoj pjesmi uveo je i ime Šokadije u antologijski književni svijet. Patentirao je žanr lirske minijature, kojega neslučajno njegov sukrugovaš i vječni supjesnik-prijatelj Vladimir Rem, inače Naratolog šokačke Povjesnice, ispisuje naraštajno iz najveće moguće blizine krugovaškog koncepta intimne slike, od 1951.

Uz Mađerove prve pjesme, objavljene po Krugovima, roditelj hrvatske književne postmoderne Boro Pavlović već 1953. piše da je taj autor svakako jedan od najjačih lirika, i pri tom misli na kontekst Krugova... Pjesma Stvar, nastavlja Rem, nema samo slučajno bliskost s našom filmskom asocijacijom prema filmu Stvor, jer je i ona implozija jedne diskretne ali hororne zabrinutosti i osviještenosti, pa odlučuje ne analizirati i ne razvijati nego kristalizirati umijeće u rondo strukturu. Piše 1953. u antologijskom tematu Krugova nazvanu Poslijeratna hrvatska mlada lirika Boro Pavlović da Mađerove pjesme radijiraju.

Previđena refleksivnost

Prirediteljica je, pak, Izabranih pjesama Miroslava S. Mađera u izdanju Ogranka slavonsko-baranjsko-srijemskog, znanstvena savjetnica HAZU-ova instituta za književnost, Hrvojka Mihanović Salopek izložila svoj radni i tekstualni pogled na Mađera i na recepciju kojom je bio osvjetljavao. U svojem je izboru, i u svom je uvodnom eseju, odlučila navesti i riječi dr. sc. Vlaste Markasović iz Vinkovaca kao one koje strateški jasno opisuju kontekst i poetološki smjer iz kojega Mađer dolazi. Naime, Mađer dopire iz predkrugovaškog stanja hrvatske lirike, s jedne strane, a također iz korpusa slavonskih pjesnika međuraća i okoraća 2. svjetskog rata (Dragutin Tadijanović,

Vladimir Kovačić, Vladimir Rem...). Kao muzikologinja, prirediteljica ističe i Mađerove značajke polifoničnosti, simfoničnosti i rapsodičnosti, a posebice joj je stalo upozoriti na prilično previđenu Mađerovu refleksivnost.

Mirko Ćurić, kao nakladnik prvoga sveska Izabranih djela, i kao suradnik s prirediteljicom u poslu rada na knjizi, ispričao je kako je sam rad na knjizi tekao u najužoj i stalnoj suradnji s autorom. Iz Ćurićevih se riječi dalo jasno vidjeti da je prirediteljica surađivala s autorom toliko pozornim close readingom da je svezak izbora zapravo posve jednako njezin kao i Mađerov jer su našli puno puncato i dosljedno suglasje. I sam je tekst uvodne opsežnije studije, složio se Rem, napisan zapravo kao Mađerova vlastita završna refleksija o vlastitom opusu – i to je, nastavio je Rem, visoko kultivirano izabran konceptni prirediteljičin postupak!

Večeri su podsjetile da je Mađer, uz svoj zagrebački rad kao radijskog dramaturga ne samo u Vinkovcima nego i u Osijeku i radio i objavljivao, da je dakako od prijelaza sedamdesetih u osamdesete – sve više bio nazočan u književnokulturnom životu Istočne Hrvatske, da je u posljednjih petnaestak godina pisao sve više i više te objavljivao i knjige sve više i više i bio sve više svjestan krize čitanja koja se nadvija nad suvremenost.

Kraj Svijeta

Nakon što je desetljećima s klasicima istočnohrvatskoga kulturnog života – Antunom Babićem, Bogdanom Mesingerom, Katicom Ćorkalo, Vladimirom Remom, punio estetski obzor konceptom njegovanja baštine te svojim krugovaškim tragom – bio je tragično zatečen i užasom rušenja književnokulturne simboličko-spomeničke istočnohrvatske svetinje – kuće autora Ivana Kozarca, pisca jednog od najboljih hrvatskih romana svih vremena pa je tu tragediju shvatio kao kraj ne samo jednog svijeta, nakon kojega bi kao mogao doći – novi svijet – nego kao Kraj Svijeta.

I vinkovački i osječki program bili su, uz izlaganja Gorana Rema, Hrvojke Mihanović Salopek i Mirka Ćurića, obogaćeni pjevanjem i kazivanjem stihova Miroslava S. Mađera u izvedbama učenika uvježbanih u mentorstvu Višnje Sorčik, Mihaele Marinić, potom neobične jazz skupine Antuna Smajića nazvane Yazzva, a svakako je zlatna mašna estetskog poštovanja na Mađerov lirski opus – bilo umjetničko čitanje prvakinje hrvatskoga glumišta – Vlaste Ramljak.

Oba su programa, vinkovački održan u središnjoj gradskoj kavani Aurellija, a osječki u Knjižari Nova, bila posjetiteljski puna i punog srca te su dostojanstveno izrekla posvetu gigantu lirike Mađeru. Vinkovački je priredio producent Privlačice i Dana Kozaraca Martin Grgurovac, osječki sazvala Ružica Pšihistal u konceptu Josipa Cvenića i Ogranka Matice hrvatske.

Narcisa VEKIĆ

Zašto smo danas ptice zavoljeli

I vinkovački i osječki program Hommagea i otpočeli su i intonirani su izvođenjem legendarne Mađeru posvećene i upućene pjesme, njegova najvećeg književnog prijatelja Vladimira Rema (1927.-2011.), naslovljenom Zašto smo danas ptice zavoljeli.

ZAŠTO SMO DANAS PTICE ZAVOLJELI

Miri Mađeru

Zašto smo danas ptice zavoljeli,
Kada ih nema na granama?
Zašto bi do zvijezda ići htjeli,
A ruke nam mirišu po kavanama?
Zašto smo nekad slični oblaku,
A s djevojkom nas združi želja nova?
Zašto smo danas rumeni u mraku,
A pred nama, slutimo, nema snova?

U srcu Dana hrvatske knjige, održane su posvete ljetos preminulom velikanu istočnohrvatske lirike